

Toename van orchideeën

Henk Lubberding

Rietorchis in het NP Lauwersmeer
(Fred Reeder)

Van de meeste nieuwsberichten over de toekomst van de natuur in Nederland word ik somber: klimaatsverandering, achteruitgang van weidevogels en van vlinders, overbevissing, etc. etc.

En dan ineens: Topjaar inheemse orchideeën. De Werkgroep Europese Orchideeën (WEO) meldt dat veel soorten explosief zijn toegenomen, met name bleek bosvogeltje, bijenorchis en aapjesorchis. Bleek bosvogeltje is voor het eerst op Vlieland waargenomen en zelfs in het nieuwe land, de Lauwersmeerpolder, groeien al zes soorten orchideeën. Maar ook in Zoetermeer gaat het goed. Er bloeiden aan het Vestingpad tenminste 10 bijenorchissen. Waar komen die toch allemaal vandaan? Vroeger was de uitleg simpel: aan de hand van de ineens rijkelijk aanwezige orchideeënsoorten op bepaalde plekken kon afgeleid worden waar de heer Landwehr (schrijver en tekenaar van de

boeken Wilde orchideeën van Europa en vooral directeur van openbare werken van de gemeente Amstelveen) het jaar daarvoor op vakantie was geweest. Maar laten we er vooral van uitgaan dat er niet een hele lichte nieuwe "uitplanters" actief is geweest en deze aanwinsten vooral koesteren.

Nieuwjaarsreceptie

Henk Lubberding

De receptie (Leon van den Berg)

Op donderdag 8 januari hielden KNNV, IVN en VWZ hun jaarlijkse Nieuwjaarsreceptie in de Weidemolen. Zo'n zestig natuurmensen luisterden naar de ontwikkelingen van de slechtvalk op de stadhuistoren, samengevat door Winfried van Meerendonk, maar de meeste tijd was toch ingeruimd voor het bijkletsen.

Van puinstort tot natuurkerngebied

Buytenpark Zoetermeer: hotspot biodiversiteit
Winfried van Meerendonk

Wandelen over het puin van een deel van de binnenstad van Den Haag uit de jaren zeventig... daar denk je niet meteen aan als je het Buytenpark in Zoetermeer bezoekt. Toch trekt deze voormalige puinstort tal van recreanten aan, waaronder vogelaars, fotografen, wandelaars, trimmers, fietsers en andere liefhebbers van fraaie uitzichten en een afwisselend terrein.

Galloway runderen (Winfried van Meerendonk)

Dit geaccidenteerde heuvellandschap, met hoogteverschillen tot wel 20 meter, met veel variatie in wind, watertemperatuur en bodemgesteldheid, blijkt de basis van tal van levensvormen in het park. Naast mensen hebben ook andere zoogdieren zoals hermelijn, wezel, bunzing en vos het park inmiddels ontdekt.

Juist het open karakter met verspreid staande vlier- en meidoornstruiken naast dichte struwelen en grazige heuveltoppen maakt het park tot wat het nu is: een, zoals dat heet, *hotspot* van biodiversiteit. De vele levensvormen die hier voorkomen, verspreiden zich via hun nakomelingen over andere, vaak kleinere en minder geschikte terreintjes tot ver in het stedelijk gebied. Aanvulling kan dan steeds plaats vinden vanuit deze unieke biologische hotspot. Feitelijk is het park met haar biodiversiteit een natuureiland tussen het eenvormige cultuurgrasland, direct grenzend aan onze stad: Zoetermeer.

Het park vergt nauwelijks onderhoud, want dat wordt geregeld door Galloway runderen, Exmoor pony's en Drentse heideschappen. Deze grazers verhinderen dat het park dichtgroeit met bomen en struiken. Verder mag de natuur het zelf invullen.

Exmoor ponies (Fred Reeder)

Bijzondere vlinders en vogels

Het Buytenpark biedt huisvesting aan veel bijzondere vlinders en vogels. Een vlindersoort die in het oosten van Nederland in korte tijd met meer dan 95 procent in aantal is afgenomen is de argusvlinder. Maar op schelpenpaden en weinig begroeide stukken grond in het Buytenpark blijkt deze vlinder zich nog wel goed thuis te voelen. Waarom deze soort in het oosten van Nederland zo sterk afneemt en het in het

Argusvlinder (Winfried van Meerendonk)

westen nog relatief goed doet is overigens nog onbekend. Van andere soorten vlinders weten we dat al wel: bijvoorbeeld door veelvuldig en te grootschalig maaien waardoor eitjes, rupsen en poppen van vlinders verloren gaan voordat ze zich tot volwassen vlinders hebben kunnen ontwikkelen.

Ook voor vogels is het park een eldorado en zelf zorgen zij op hun beurt weer voor de verspreiding van bomen en struiken, door vruchten te eten van lijsterbes, vlier, meidoorn en sleedoorn en de zaden vervolgens uit te poepen. Met een kleine veertig soorten broedvogels scoort het park goed,

zeker als we kijken naar de variatie aan soorten.

Op droog terrein broedt de sprinkhaanzanger, terwijl de vochtiger plaatsen worden ingenomen door soorten als kleine karekiet, rietzanger, blauwborst en rietgors.

Uilen

Het park staat vooral bekend om de verschillende soorten uilen. De ransuil broedt jaarlijks in het Buytenpark met 3 tot 5 paar, maar ook bosuil, steenuil, kerkuil en velduil zijn hier vastgesteld. Behalve uilen zijn er ook diverse dagroofvogels actief waaronder buizerd, havik, sperwer en torenvalk. In de nazomer komt de boomvalk steevast op libellen jagen en iedere winter wordt de zeldzame blauwe kiekendief wel een keer gespot.

Ransuil (Winfried van Meerendonk)

Bedreigingen

Toch zijn er helaas ook bedreigingen vanwege de sluipende toename van menselijke activiteiten. Vrijwel zeker heeft het vaste paar bruine kiekendief dit jaar niet gebroed aan de rand van het Buytenpark vanwege de aanleg en bemensing van het volkstuintencomplex aan de westkant van het park. Voor de steenuil zijn compenserende maatregelen getroffen, maar andere soorten moesten helaas het veld ruimen waaronder de zeldzame zomertaling, een eendensoort.

SnowWorld

Een verlengde derde baan van Snowworld zal met haar dominantie vanwege lengte en hoogte een forse impact hebben op de natuurbeleving van het Buytenpark. Ook hier zijn compenserende maatregelen gepland om de aangetaste natuur aan te vullen, maar de rust, soortenrijkdom en het ruimtelijk effect gaan helaas verloren voor de vele natuurminnaars van het park. Een politieke keuze om via leisure Zoetermeer op de kaart te zetten terwijl Zoetermeer de groenste stad van Nederland zou kunnen zijn....

Trekvogels

Op het hoogste punt van het Buytenpark, bij de Panoramaborden, is nu nog een weids landschap zichtbaar. Trekvogels gebruiken in voor- en najaar het park om rust en voedsel te vinden. Vogelaars weten dat je in april beflijsters kunt aantreffen die op weg zijn naar hun broedgebieden in Noorwegen.

In september en oktober zie je steeds meer trekvogels die laag

Kramsvogel (Fred Reeder)

over de toppen scheren op weg naar zuidelijke streken. De bessenvoorraad heeft een grote aantrekkingskracht op lijsterachtigen, terwijl de zaadeters zich tegoed doen aan de zaden van kaardenbol, grote klis en akkerdistel.

Het zomerse geluid van de grote sabelsprinkhaan is tegen die tijd verstomd en na de winter keert met de zon en de warmte het insectenleven terug waar de Afrikagangers onder de trekvogels zich na duizenden kilometers vliegen aan te goed doen. Het lijkt geen twijfel: dit gebied is van groot belang voor het Groene Hart en waarschijnlijk zelfs ver daarbuiten. Letterlijk en figuurlijk een natuurkerngebied!

Winterse plantenjacht op 3 januari 2015

Joke de Ridder

Dit jaar organiseerde FLORON voor het eerst een landelijke zoektocht naar bloeiende planten in de winter. Deze plantenjacht werd door Fred Janssen een Winter Wonder Wandeling genoemd. Een week later dan gepland, vanwege de sneeuw op 27 december, gingen wij op pad om ons steentje bij te dragen. We troffen het wonderwel droog op deze regenachtige dag.

Eerst genoten we van een lunch in de Bakkerswinkel. We waren met 7 mensen, Anke, Bob, Fred, Johan, Joke, Marja en Tilly. Gewapend met mutsen, sjaals en wanten gingen we daarna op pad.

De bloei was winters; de meeste bloemetjes die we zagen waren petieterig en we besloten om de vraag: "bloeit dit nou?" positief te beantwoorden als je de bloemkleur kon herkennen. Dit gold bijvoorbeeld voor Vogelmuur, Grote ereprijs en Akker vergeet-me-nietje. We liepen vanaf de Dorpsstraat langs het water naar het nieuwe Palensteinpark, alwaar veel planten stonden (ook bloeiend). Hier vonden we de meeste soorten. Toen doken we de wijk naast de markt in om te zien hoe goed (hopelijk slecht) de mensen daar hun poort en carport onkruidvrij houden. Na een uurtje hadden we het koud gekregen en zagen we ook niet veel nieuws meer. Via de markt liep ik met Tilly en Johan naar de Nicolaaskerk om te zien of daar in het pastoorsbosje al sneeuwkllokjes bloeiden. Daar helaas niet, maar we hadden ze wel al eerder gezien, dus ze staan op de lijst.

Akker vergeet-me-nietje (Bob de Lange)

Klein kruiskruid (Bob de Lange)

We hadden uiteindelijk een lijst van 28 soorten, toch best een lange lijst voor 3 januari. Ik heb geen idee hoe dat 10 jaar geleden was.

De resultaten op de site van FLORON laten zien dat er in het hele land geteld is door 318 personen of groepjes.

Gemiddeld zagen deze mensen 10 bloeiende soorten. Het blijkt dat onze lijst typerend is voor de winterplantenjacht: meest heel algemene soorten, die langer doorbloeien door de zachte winter (Dagkoekoeksbloem) of die het hele jaar bloeien zoals madeliefjes. De top 5 landelijk: Madeliefje, Straatgras, Paardenbloem, Klein kruiskruid, Vogelmuur. Als je het hele rapport wilt lezen moet je even op de site www.floron.nl/plantenjacht kijken.

Ik neem aan dat de actie komende winter herhaald wordt, ik vond het zelf leuk om te doen en wil dan zeker weer meedoen. En ook onze lunch lijkt me voor herhaling vatbaar.

Uit het Zoetermeerse botanisch archief

Johan Vos

Op 1 september 2001 ontdekte ik tijdens een inspectietocht in Buytenwegh een forse (1 m. hoge), tot dan toe onbekende plant. Uiterlijk was direct duidelijk dat gezocht moest worden in de kaasjeskruidfamilie.

Fluweelblad (Johan Vos)

En ja hoor, weer een nieuwe soort voor Zoetermeer: Fluweelblad (*Abutilon theophrasti*)! De plant stond vlak naast een schakelkast aan de Muzieklaan. Het was de periode dat de gemeente de berm van de Muzieklaan opnieuw had ingericht en ingezaaid met een bermmengsel van zelfgekweekte inheemse soorten waar Fluweelblad geen deel van uit maakte.

Fluweelblad is een soort die oorspronkelijk afkomstig is uit het zuidoosten van Europa en goed gedijt op warme standplaatsen op een voedselrijke, vochtige bodem. De inburgering in Nederland vond al plaats in de periode 1925 – 1950 en Fluweelblad komt heden ten dage het meest voor in zuid- en midden Limburg. Daar bekend is dat de zaadproductie van deze soort enorm is en de zaden hun

kiemkracht 50 jaar kunnen behouden is het goed mogelijk dat nakomelingen van deze eenmalige vondst alsnog in Buytenwegh kunnen opduiken. Wie weet krijgt deze unieke vondst alsnog “vaste grond” onder de Buytenweghse voeten!

De actualiteit met een natuurhistorische bril bekeken

Johan Vos

Door mijn meer dan 30-jarige werkervaring als stadsecoloog in dienst van de gemeente Zoetermeer wordt mij regelmatig gevraagd naar het natuurhistorisch verleden van deze groene gemeente. Om die reden zal ik in elke Nieuwsbrief een natuuronderwerp belichten met mijn natuurhistorische bril op. (tekening Marianne Ketting)

Bijzondere bosviooltjes in het Westerpark

Natuurlijke verspreiding

De Nederlandse flora kent twee soorten bosviooltjes die een sterke gelijkenis vertonen, het Bleeksporig (*Viola riviniana*) en het Donkersporig bosviooltje (*Viola reichenbachiana*).

ETI • HIFN

E. Hallier, 1883 & Heukels' Flora, 1996

Donkersporig bosviooltje

De eerste komt in Nederland algemeen voor in de bosrijke gebieden op de zandgrond. In onze regio kunnen we voor deze soort terecht in de duinen en de erachter gelegen landgoederenzone. Maar met een beetje geluk kan je het Bleeksporig bosviooltje ook in het stedelijk gebied van Zoetermeer aantreffen. Tot nu toe hebben we haar in 3 KM-hokken aangetroffen. Het als tuinplant verkrijgbaar zijn zou deze binnenstedelijke verspreiding kunnen verklaren.

Het Donkersporig bosviooltje daarentegen is een zeldzame soort die voorkomt in bossen op wat zwaardere kalkrijke bodem. De belangrijkste locatie van voorkomen is ongetwijfeld Zuid-Limburg. Daarnaast komt Donkersporig bosviooltje ook voor langs de IJssel, in de Achterhoek en

in Twente en verder op een aantal verspreid liggende locaties in het land.

Diagnostische kenmerken

Bij bloeiende planten is het onderscheid tussen beide soorten eenvoudig vast te stellen.

Het Donkersporig bosviooltje kent een ongegroeft, niet knotvormige, paarse spoor. De kroonbladen zijn diep paars (iets roodachtig) en smaller dan bij het Bleeksporig bosviooltje. De bovenste van de zijdelingse kroonbladen bedekken elkaar niet. Het Bleeksporig bosviooltje kent een geelwitte (blauw aangelopen) spoor die knotsvormig en gegroeft of ingedeukt is.

ETI • HIFN

E. Hallier, 1883 & Heukels' Flora, 1996

Bleeksporig bosviooltje

De kroonbladen zijn blauwpaars (zonder die roodachtige tint). De bovenste van de zijdelingse kroonbladen bedekken elkaar aan de voet.

Niets zou een correcte determinatie in de weg moeten staan zou je zo denken. Maar zo simpel is het nu ook weer niet. Verzamelde en netjes gedroogde bosviooltjes verliezen een aantal van bovengenoemde kenmerken die nu juist essentieel zijn voor een correcte determinatie. Zo verdwijnt de kleur uit de kroonbladen grotendeels en ontstaan door het drogen groeven in de spoor van het Donkersporig bosviooltje.

De bosviooltjes uit het Westerpark op naam gebracht

Ondanks mijn eigen inspanningen in 1995 om de bosviooltjes in het Westerpark correct op naam te brengen, kwam ik er niet goed uit. Hoewel de viooltjes wel enkele kenmerken van het Donkersporig bosviooltje vertoonden kon ik mij nauwelijks voorstellen dat het om deze zeldzame soort zou gaan. Al een aantal keer had ik de netjes (gedroogde) viooltjes opgestuurd naar het Rijksherbarium in Leiden en gevraagd om een diagnose. In die tijd was het nog zo dat veel van mijn waarnemingen als “verdacht” golden vanwege het Zoetermeerse uitzaaibeeld in die jaren. Maar uiteindelijk kwam ook uit deze hoek geen zekerheid maar het advies om de viooltjes aan een “echte viooltjeskenner” voor te leggen. En dat kwam goed uit want die kenner was Eddy Weeda, (o.a. auteur van de Ecologische Flora in 5 delen) die in die jaren in Haarlem woonde.

Op een mooie zaterdag in mei ben ik naar Zoetermeer afgereisd, heb daar bosviooltjes van een aantal locaties verzameld (in pindakaaspotjes) en ben daarna doorgereisd naar Haarlem waar ik het materiaal bij Eddy heb afgeleverd. De volgende morgen al belde hij mij met de mededeling: “een typisch gevalletje van het Donkersporig bosviooltje”, van een populatie die zijn zwaartepunt in de omgeving van Maastricht heeft. Eindelijk was ik gerust gesteld!

Donkersporig bosviooltje uit het Westerpark, 1995 (Johan Vos)

Antropogene invloeden

Donkersporig bosviooltje uit Zuid-Limburg (Johan Vos)

De vraag die dan opkomt is hoe deze planten Zoetermeer (dat geen recent bosverleden heeft) heeft kunnen bereiken. Zo is bijvoorbeeld van de vruchten van Donkersporig bosviooltje bekend dat deze al na een jaar hun kiemkracht verliezen.

Het ligt dus voor de hand om te veronderstellen dat de menselijke hand (of schep) hier een rol heeft gespeeld. Door een aantal toevalligheden hebben we het hele verhaal indertijd kunnen achterhalen en gepubliceerd in het KNNV-kwartaalbericht nr. 10, 1995 blz. 11 – 13.

De suggestie van Eddy Weeda van 1995 bleek juist. De oorspronkelijke plek van voorkomen van de Zoetermeerse planten is: Heer (Limburgs Hier), een voormalig dorp dat tegenwoordig een stadswijk van Maastricht is, gelegen aan de zuidoostelijke rand.

De situatie in 2015

Inmiddels zijn we 20 jaar verder en nog steeds groeien er donkersporige bosviooltjes in het Westerpark, inmiddels in 4 KM-hokken. Het lijkt erop dat de populaties zich door de jaren heen op de bekende groeiplaatsen hebben kunnen uitbreiden. Blijkbaar produceren de planten rijpe vruchten die zich met hulp van mieren weten te verspreiden. Mijn voorzichtige conclusie luidt: er is inmiddels sprake van een duurzaam voorkomen van deze gebiedsvreemde soort in Zoetermeer. Bijzonder in de zin dat het hier gaat om een typische bosplant die kenmerkend is voor een bostype (het eiken-haagbeukenbos) dat in de droogmakerijen van Zuid-Holland niet wordt voorzien.

Agenda van de plantenwerkgroep voor 2015

za 4 april	10.00 uur	Kmhok 30.58.42	hoek Elba - Hebriden
za 18 april	10.00 uur	Kmhok 30.58.51	hoek Cobalstraat - Chroomstraat
do30 april	19.00 uur	muurplanten fietstocht	bruggetje Pinaskade
wo 13 mei	10.30 uur	meibloeiers fietstocht	Balijhoeve
do 28 mei	19.00 uur	Kmhok 30.57.31	Westerpark Westpunt
zo 31 mei		Westerparkdag	Westerpark Westpunt
do 11 juni	19.00 uur	Kmhok 30.57.23	hoek Muzieklaan - Paul Scholtenrode
do 25 juni	19.00 uur	Kmhok 30.57.33	Stadsboerderij het Buitenbeest
wo 8 juli	10.30 uur	Kmhok 30.57.31	Westerpark Westpunt
wo 22 juli	10.30 uur	Boer Freek v Leeuwen	Vierhuizen
do 06 aug.	19.00 uur	Kmhok 30.58.31	hoek Marconistraat - Zegwaartseweg
za 22 aug.	10.00 uur	Bentwoud	Weidemolen Oosterheem (Fiets/wandelen)
do 3 sept.	19.00 uur	Kmhok 30.58.42	hoek Elba - Hebriden
wo 16 sept.	10.30 uur	Kmhok 30.58.51	hoek Cobalstraat - Chroomstraat
za 3 okt.	10.00 uur	Kmhok 30.57.23	hoek Muzieklaan - Paul Scholtenrode
wo 14 okt.	10.30 uur	Kmhok 30.57.33	Stadsboerderij het Buitenbeest

Als aanvulling op onze eigen agenda nog wat activiteiten in de buurt van Zoetermeer:

Rotterdamse Florawerkgroep

Van 31 maart tot 29 september alle **even weken** op **dinsdagavond** vanaf half zeven tot het donker wordt.

Hier kun je het programma als google-agenda vinden.

Wil je een keer mee, meld je dan bij Dick Hoek: dickhoek@planet.nl, dan krijg je een paar dagen van tevoren een kaartje en de verzamelplek toegestuurd.

Info:

<https://www.google.com/calendar/embed?src=cm90dGVyZGFtc2VmbG9yYXdlcmtncm9lcEBnbWFpbC5jb20>

De Floron-excursies in Pijnacker:

Inventarisatieavonden Groene Zoom (1 van 2)

De Groenzoom is/wordt een ecologische verbinding tussen Midden Delfland en het Groene Hart. (www.degroenzoom.nl) Deze zone wordt heringericht; daarom is dit het moment om een nulmeting te doen. Dit pakken we als FLORON op samen met de KNNV afdeling Delfland. In het kader hiervan organiseren we twee inventarisatieavonden in deze zone.

Info:

<http://www.floron.nl/Actueel/Activiteitenagenda/ModuleID/497/ItemID/302/mct/EventDetails>

<http://www.floron.nl/Actueel/Activiteitenagenda/ModuleID/497/ItemID/303/mct/EventDetails>

FLORON Inventarisatiekamp Waterweg Noord

Vrijdag 26 - zondag 28 juni organiseert district FLORON Zuid-Holland Zuid een FLORON kamp in de omgeving van Maassluis, Vlaardingen en Hoek van Holland, oftewel net ten noorden van de Nieuwe Waterweg.

Info:

<http://www.floron.nl/Actueel/Activiteitenagenda/ModuleID/497/ItemID/246/mct/EventDetails>

Kort verslag Ledenvergadering KNNV-Zoetermeer 19 februari 2015

Lodewijk van Duuren

Opening en vaststelling agenda.

Mededelingen en ingekomen stukken:

Als ingekomen stuk per post een aanbod voor een lezing over Klimaat in je voor- en achtertuin van Hein van Bohemen.

Verslag van de vorige ledenvergadering, 20 februari 2014:

Financieel verslag, begroting, kascommissie, aantal leden.

Wegens ziekte van Fred Janssen de penningmeester was het niet mogelijk de financiën over 2014 naar behoren af te sluiten. De voorzitter en de secretaris zullen samen met Arjan Wardenier de papieren uitzoeken (10 maart) en de leden van hun resultaten op de hoogte stellen. KNNV Zoetermeer heeft 22 gewone leden, 2 huisgenootleden en 8 KNNV-leden, maar niet van afd. Zoetermeer (landelijk lid of van een andere afdeling lid).

Nieuwsbrief:

Alle lof voor de nieuwsbrief, die langzaam uitgroeit naar een degelijk digitaal tijdschrift. De bedoeling is om de nieuwsbrief 4 à 5 keer uit te brengen. Deadline voor de aanstaande nieuwsbrief 8 maart.

Publiciteit en website:

De website functioneert naar tevredenheid. KNNV-landelijk heeft mogelijkheden voor ruimte voor foto's e.d. vergroot. De problemen van de beheerders zijn daarmee opgelost.

Programma voor 2015 (excursies, lezingen, parkdag e.d.):

- Lezing Jaap Mulder over vossen in restaurant van het Stadhuis. Op 25 maart. Een gezamenlijke activiteit van de natuurorganisaties van Zoetermeer.
- Westerparkdag 31 mei 2015, ook deelname door KNNV, Wim maakt een plantenpuzzeltocht voor die dag.
- KNNV lezing in oktober gepland, hiervoor wordt Johan Vos benaderd.
- Er zijn plannen voor een dag over de natuur met de gemeente in de vorm van een symposium.
- De bomenwandeling in de Heemtuin van Delft viel in 2014 volledig in het water. In 2015 wordt deze wandeling opnieuw georganiseerd (Lodewijk).

Contacten met de gemeente etc.:

De voorzitter doet verslag van de bijeenkomsten die bijgewoond zijn.

Plantenwerkgroep:

Activiteiten van de plantenwerkgroep zullen via e-mail aan de leden bekend gemaakt worden. De plantenwerkgroep wil d.m.v. een plant van de maand, meer aandacht vragen voor activiteiten van KNNV-Zoetermeer en werkgroep.

2015 is het jaar van de muurplanten (Floron). De werkgroep zal ook hier aandacht aan besteden.

Landelijke KNNV:

Zaterdag 11 april 2015 is de ledenvergadering van de KNNV-landelijk in Nijkerk.

Rondvraag:

Enkele mededelingen zijn gedaan over een enquête Voorweg en een brug over de Zoetermeerse plas.

Onze Bosuil **Monique Snoek**

In de vorige nieuwsbrief vertelde ik al dat de broedkast van het bosuilenpaar in het Westerpark is schoongemaakt. Weer helemaal schoon en fris voor het nieuwe broedseizoen.

Maar helaas ging bijna het hele feest niet door! Hier een verslag:

"Onze bosuil" (Dennis Hofman)

Al in de nazomer en herfst werden er op diverse locaties in het Westerpark 'hangende blikjes' in bomen waargenomen. Bier- en frisdrankblikjes waren met wollen touwtjes aan elkaar vastgeknoopt en over boomtakken gegooid zodat de blikjes langs de touwtjes naar beneden hingen. Een vreemd gezicht, net volgehangen 'Kerstbomen'. Zo ook vlakbij de 5 knotwilgen op de natuurtuin, en in de bomen op het pleintje voor het Westpunt. Met een uitschuifbare stokzaag kon ik er net bij om de bungelende blikjes en touwtjes te verwijderen. Ook de boswachters Dennis en Richard hebben elders in het

park nog blikjes opgeruimd...

Door omstandigheden (bericht over in het Westerpark gespotte kat met jampot op z'n kop) bekeek ik zo rond de kerstdagen regelmatig de site van de Dierenambulance Den Haag e.o. Tot mijn grote schrik las ik ook een heel verhaal over een gevonden bosuil, bungelend aan de tak van een boom (zie ook www.dierenambulancedenhaag.nl - Uil vast in draad – dec. 30 2014). Het bericht was voorzien van foto's waarop je de bosuil kon zien hangen tussen de takken. Zijn poten en vleugel waren omwikkeld met een rode wollen draad.

Het zou toch niet...!!!

De locatie van de gevonden onfortuinlijke uil werd op de site niet vermeld, maar de omgeving, te zien op de foto's, kwam mij wel bekend voor, ook al zag je alleen maar bomen. Vlak na de feestdagen kwam Arno van Berge Henegouwen langs het Westpunt en wij bespraken de situatie. We waren er beide niet gerust op en het leek ons ook verstandig om het te melden aan de Zoetermeerse boswachters. Om een lang verhaal kort te maken: Dennis heeft informatie gevraagd bij de dierenambulance. En inderdaad, waar wij allen al bang voor waren betrof het "Onze Bosuil" uit het Westerpark!

En weg was hij (Dennis Hofman)

De vogel was door de dierenambulance gebracht naar vogelopvang 'De Wulp' in Den Haag waar hij liefdevol werd opgevangen zodat hij weer kon herstellen. De Wulp verzekerde ons dat de bosuil zou worden losgelaten op de vind-plek, dus weer in het Westerpark. Dit in verband met zijn uilenpartner, die hier in een boom waarschijnlijk eenzaam zat te treuren. En inderdaad, op donderdag 22 januari kreeg ik een belletje van Dennis met het bericht dat de uil die middag door iemand van De Wulp gebracht zou worden.

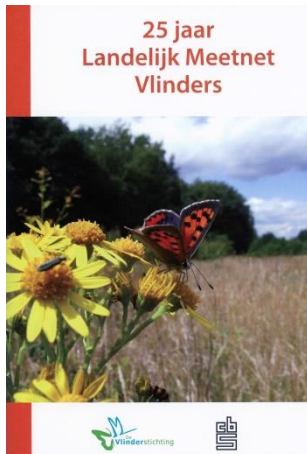
"Wil jij er ook bij zijn", vroeg Dennis. Maar natuurlijk! Zoiets maak je maar zelden mee. Een aardige dame stond ons op het parkeerterrein van de bowling op te wachten. Achter in de auto zag ik een blauwe vervoers-box met daarin de uil. Wat een prachtbeest! Het leek ons het beste om de uil los te laten in de buurt van zijn broedkast. Eerst hebben wij hem eens goed bekeken, maar al snel kreeg hij zijn vrijheid weer terug. Ondanks dat de uil heel slaperig keek vloog hij toch meteen naar een boom vlakbij de kast. Hij was duidelijk op bekend terrein. Wat ontzettend leuk om te zien. Begin februari kreeg ik een mailtje van Arno: hij had 's-avonds de bosuil in het donker horen baltsen, dus partner weer gevonden. Geweldig!!! Is alles toch nog goed gekomen.

En nu maar hopen op een vruchtbaar jaar met veel bosuilskuikens...

Landelijke vlinderdag 2015 Johan Vos

25 jaar Landelijk Meetnet Vlinders

(Johan Vos)

Op 7 maart 2015 organiseerde de Vlinderstichting in Wageningen weer traditioneel de landelijke vlinderdag. Zo'n 700 vlinderaars uit het hele land waren naar Wageningen gekomen en werden daar getrakteerd op een hele reeks interessante presentaties. Het hoogtepunt van de dag was de viering van 25 jaar vlindermonitoring in Nederland, een idee dat in 1990 was komen overwaaien uit Engeland.

Ook in het Westerpark is op advies van de Vlinderstichting indertijd een route uitgezet die al sinds 1992, met een korte onderbreking, wordt gemonitord. De resultaten van al dat werk levert een schat aan informatie op over de ontwikkeling van de vlinderstand in het park, in Zoetermeer en in Nederland. Daardoor zijn we in staat om jaarlijks de telgegevens te relateren aan lange termijn trends en aan ontwikkelingen elders in het land. Gedurende de eerste periode werd het tellen gecoördineerd door Anja van Beek die daarin werd bijgestaan door Peter van Wely, Ben Prins

en anderen. Na het overlijden van Anja, nam Anke Smits in 2009 de coördinatie over. We willen Anke bij deze de dank daarvoor van de Vlinderstichting overbrengen. Mede door haar inspanning beschikt de Vlinderstichting over een schat aan informatie over de stand en ontwikkeling van de vlinderstand in Nederland.

KNNV stand (Johan Vos)

De argusvlinder

(Johan Vos)

De Argusvlinder (*Lasiommata megera*) kwam vroeger ook in het Westerpark algemeen voor. Sinds het eind van de jaren '90 echter ging het bergafwaarts. In 2014 is de argusvlinder op de telroute in het Westerpark zelfs helemaal niet meer waargenomen. Deze trend zien we ook elders in Nederland. Ten opzichte van 1992 is de stand van de argusvlinder in ons land 98% gekelderd, zo weten we uit het meetnet dagvlinders. Om grip te krijgen op de oorzaken van deze dramatische ontwikkeling heeft de Vlinderstichting vorig jaar het Beschermingsplan argusvlinder uitgebracht. Ook wordt er in 2015 weer een telweekend gehouden speciaal voor deze soort. Er wordt in 2015 geteld in het weekend van 23 en 24 mei. Speciale telformulieren kunnen gedownload worden van de website van de Vlinderstichting.

Info: argusvlinder@vlinderstichting.nl

Telprotocol argusvlinder:

- 1 uur tellen
- Geschikte plekken zoeken
- Alleen op openbaar terrein
- Aantal doorgeven
- Niet gezien, toch melden!

Ten slotte

Fred Reeder

Buytenpark (Fred Reeder)

Oeverwaluwand (Fred Reeder)

De bomen zijn nog kaal in de parken. Dat heeft tot voordeel dat velen de ransuilen konden zien die in de bomen zaten bij de Bisschopsberg. Met zijn achten keken ze onverstoord van boven toe hoe vele camera's en

verrekijkers op hen werden gericht. De sneeuwklompjes en winterakonieten staan in bloei in het Westerpark en dat betekent dat de lente eraan komt. In het Buytenpark is aan de buitenste rand een

De ransuilen bij de Bisschopsberg (Fred Reeder)

Buytenpark (Fred Reeder)

oeverwaluwand geplaatst.

Volgende Nieuwsbrief

De volgende nieuwsbrief zal in de eerste helft mei 2015 verschijnen.

Kopij van de leden voor de nieuwsbrief **voor 28 april** richten aan het e-mail adres van Fred Reeder.

Reacties op deze nieuwsbrief gaarne via e-mail richten aan de KNNV Zoetermeer.